

**Любов Пац**

*Національний фармацевтичний університет*

*(Харків, Україна)*

## **МІЖПРЕДМЕТНІ ЗВ'ЯЗКИ ПРИ ВИКЛАДАННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (за професійним спрямуванням)**

Основне завдання сучасної освітньої системи – підготовка висококваліфікованого спеціаліста, налаштованого на поповнення багажу фахових знань упродовж усього життя, а відтак повсякчас конкурентноспроможного на міжнародному ринку праці. Процес викладання української мови студентам вишів фармацевтичного профілю, попри свою складність (відсутність інтересу до лінгвістичних знань, що, на думку багатьох, не є складовою фахової компетентності), має певні переваги, оскільки зазвичай «Українська мова (за професійним спрямуванням)» викладається з-поміж іншого комплексу гуманітарних дисциплін в межах однієї кафедри, що сприяє активному впровадженню в навчальний процес міжпредметних зв'язків.

При цьому варто зауважити, що в системі вищої освіти практично не застосовується така форма проведення навчальних занять, як інтегровані заняття, хоча сама інтеграція – це такий процес усвідомлення суб'єктом реалій, коли він не лише констатує на емпіричному рівні певні властивості цих реалій, але й встановлює їхню ієрархію, типи взаємозв'язків між ними, сприймає їх більш предметно й осмислено. Можливо, інтегровані заняття і стануть затребуваною формою організації навчального процесу, але на сьогодні варто говорити більше про міжпредметні зв'язки не лише як про один із способів глибокого засвоєння лінгвістичних знань, а й спосіб засвоєння безпосередніх фахових знань, необхідних майбутньому фармацевту чи представникові суміжних спеціальностей.

Ми маємо на меті окреслити низку питань, вивченню яких сприятиме визначення співмірності окремих мовних явищ української та латинської мов, без знань основ останньої з яких важко уявити випускника фармацевтичного вишу. Найбільш благодатним матеріалом для впровадження міжпредметних зв'язків є лексико-семантичний рівень мови, оскільки між лексичним складом двох мов велика кількість дотичних моментів. Власне, за відправний момент можна взяти походження українських лексем, оскільки з-поміж давніх слов'янських запозичень особливе місце посідають латинізми. А тому, аналізуючи фаховий словник фармацевта, варто наголосити на тих одиницях, якими майбутнім спеціалістам доведеться послуговуватися як в українському, так і в латинському варіантах. Зокрема йдеться про лікарські рослини, фармацевтичні назви яких збігаються в обох мовах. Порівняймо: укр. *конвалія* – лат. *Convallaria, ae f*; укр. *касія, сена* – лат. *Cassia, ae f*, *Senna, ae f*; укр. *адоніс* – лат. *Adonis, idisf (m)*; укр. *аралія* – лат. *Aralia, ae f*. Полегшити запам'ятовування українських назв рослин (особливо, коли йдеться про російськомовне середовище), органи яких є лікарською сировиною, можна через впровадження до вжитку тих латинських найменувань, яким відповідають два українські варіанти. Один із них співзвучний із латинським, напр.: лат. *Calendula, ae f*; *Ephedra, ae f* – укр. *календула, ефедра*, а інший має виразне українське забарвлення і створений на національному ґрунті: *нагідки, хвойник*.

Частина назв лікарських рослин увійшли в українську мову з латинської шляхом транслітерації, напр.: лат. *Laurus, if* – укр. *лавр*; лат. *Leuzea, ae f* – укр. *левзея*; лат. *Thermopsis, idisf* – укр. *термонсис*; лат. *Oleander, drim* – укр. *олеандр*. Аналізуючи подібну лексику, ми маємо нагоду пригадати морфемний склад слова, акцентуючи увагу на тому, що при збереженні морфемної структури українська лексема відрізняється від латинської тим, що має нульове закінчення, напр., *лавр*. Доречним буде

також і зіставлення мови-донора і мови-реципієнта щодо існування в них історичних чергувань голосних. Так, в латинському *Oleander, drim* простежуємо чергування *e* з нулем звука, яке активно представлене в сучасній українській мові: *китятки – китяток, барвінок – барвінку*.

При вивченні фармацевтами змістового модуля «Лексичні та фразеологічні норми професійного мовлення» особливу увагу варто приділити класифікації лексикифармацевтичної галузі, зокрема за критерієм належності до галузі, оскільки тут украй важливо спиратися на знання з латинської мови, де вивчається номенклатура лікарських засобів. Це допоможе на заняттях з української мови чітко засвоїти поняття терміна, номенклатурного найменування, фармакологічної номенклатури тощо. Ілюстративний матеріал при вивченні окресленого аспекту мови має бути співмірним із латинськими лексемами і виразами, напр., фармакогностична термінологія: *листя м'яти, корінь солодки, кореневище валеріани*; рецептурні вирази: *змішай, щоб утворилася мазь; видай у паперових мішечках* тощо.

Ми лише окреслили в загальному вигляді коло дотичних моментів при вивченні української та латинської мов, насправді ж вони виявляються на всіх мовних рівнях. Так, наприклад, при вивченні способів творення фахової лексики доречно акцентувати на безафіксному способі словотворення, ілюструючи його лексемами на позначення лікарських форм, що утворилися від дієслів шляхом відкидання суфіксальних морфем: *настій, відвар, збір*; при вивченні синтаксичних норм професійного спілкування можна зіставити моделі творення простих речень: укр. *М'ята – це рослина* – лат. *Mentha planta est*.

Безумовно, міжпредметні зв'язки при вивченні української та латинської мов – необхідна умова якісної підготовки майбутнього фахівця фармацевтичного напрямку, а тому мають досліджуватись як на теоретичному рівні, так і впроваджуватись у практику навчання.

## ЛІТЕРАТУРА

1. **Світлична Є. І.** Фахова мова фармацевта: [підручник] / Є. І. Світлична, А. А. Берестова, О. О. Тележкіна. – Х.: Тім Пабліш Груп, 2012. – 260 с.
2. **Світлична Є. І.** Латинська мова: [підручник] / Є. І. Світлична, І. О. Толок. – Х.: НФаУ: Золоті сторінки, 2014. – 432 с.